

Cerimoniós s'apoderà del comtat, Castelló demanà com preuada i principal gràcia que es deixessin sense efecte, almenys per alguns anys, els terminis o deutes dels jueus; prec que no fou atès, sinó que ben al contrari el rei confirmà privilegis com abans hem dit. Més en 1391 del fons de Castella s'aixecà una veu tronant contra els hebreus, es propagà per l'Aragó, arribà a Catalunya i quasi a un temps el poble cec d'odi contra els jueus invadí, saquejà i cremà aljames, barris i sinagogues. Els camperols empordanesos vagaren algun temps mig atontats pels voltants de Girona, fins que en el dit any hi entraren com riuada poderosa amb l'únic i exclusiu objecte de perseguir i matar jueus. No cal dir que el call o barri castelloní sofrí els efectes de la ira popular, essent agredit terriblement, fins que a principis del segle XV no quedà en la nostra vila ni un sol jueu.

En els anys successius a aquesta matança, quedà com una polsaguera invisible l'agitació popular contra d'ells. Avui encara es perpetúen els crits i l'estrèpit de les furioses matances del segle XIV, en les veus i cops de maces dels nens castellanins en la tarda del dijous sant.

VI

L'ESGLÉSIA

Ens trobem en l'Edat Mitjana. És el temps en què es recopila la ciència de l'època i s'inicien nous sentiments de galaneria, neix una poesia i les llengües rústegues s'afinen i prenen nous accents. La paraula de l'orador es fa sentir a la plaça i al temple. És l'època en què apareixen sants amorosos de totes les criatures i els missioners enamorats de tots els homes. Un nou art de construir immaterialitza la pedra. És la nova arquitectura, la nova escultura, la nova pintura, que plasmen l'ànima novella. És l'art adequat a l'estructura i a la funció; art nascut del terrer, art que mira amb bella consiància al poble i al cel. És l'art gòtic...

Va ésser ara que els comptes d'Empúries com a complement del seu estat polític pretengueren crear un bisbat a l'Empordà, talment com el que hi hagué abans de la reconquesta,

PERGAMÍ

(Continuarà)